

–Anteckna varje år när stoet fölår, om hon fölår på efternatten eller på dagen. Om hon brukar gå över tiden eller föda tidigare. Sådant brukar upprepa sig år efter år och man kommer inte ihåg, säger Gunilla Wilhelmsson, ASVT:s resursperson, som gärna svarar på frågor om fölning.

Fråga Gunilla om föl och fölston

Som medlem i ASVT har du tillgång till föreningens Resursgrupp. En av dem som ingår i gruppen är Gunilla Wilhelmsson. Hon har mer än 30 års erfarenhet av föl och fölston. –Dokumentera gärna stonas fölningar år från år. Då är det lättare att komma ihåg hur respektive sto brukar bete sig, säger Gunilla.

Gunilla betonar vikten av att sköta om sina ston innan de ska föla. Genom att låta dem gå i de grupper de ska föla i hela tiden, känner de sig tryggare. Blanda helst upp grupperna med yngre ston, som kan hålla igång de äldre.

TEXT:

Anne Adre-Isaksson

Det är viktigt att de får vara ute i stora hagar och få motion.

–Tre månader innan fölning kan man öka mängden kraftfoder successivt, så att stoet får cirka tre kilo när hon fölår. Att tillsätta betfor kan också vara bra, för att undvika kolik.

Själv har Gunilla i 15 års tid gett sina ston extra E-vitamin med selen för att få kraftfulla fölungar. Fri tillgång på högvärdigt grovfoder är en självklarhet.

Bra med fölbevakning

Att satsa på någon storts fölbevakning tycker Gunilla är väl investerade pengar.

–Man orkar inte bevaka ett sto själv hela tiden. Det är bara tur om man är där just när det händer, säger hon.

Själva använder de en kamera och en fölvaktsgrimm. En månad innan fölningen tycker Gunilla att man kan

hålla lite extra koll på stoet – rykta det, titta på juvren och notera hur hon uppför sig.

–Det brukar ta cirka en månad från att stoet får en juverkropp till fölning. Titta i kameran vid samma tid varje kväll och ge akt på förändringar i beteendet.

När det är dags för fölning, och om stoet är väldigt oroligt och lägger sig ner flera gånger, tycker Gunilla att man ska ta ut det.

–Det kan vara ett tecken på att fölet inte ligger rätt. Tar man ut henne kan hon rulla sig lite och på så sätt hjälpa till att lägga fölet rätt.

Positivt föla ute

Själv föredrar hon att stona fölar ute. Då blir de snabbare accepterade i gruppen.

–Iakttag stoet, stör ej och se till att frambenen kommer först.

–Det är både renare och lättare för fölet att resa sig ute. Men om det är dåligt väder eller om man vill ha mer kontroll, ta då in dem, råder hon.

På förstföderskor brukar Gunilla massera spenarna lite varje kväll så fort de börjar få lite mjölk i dem, så att de vänjer sig vid att någon är där och bökar. Hon tittar också på hur mjölken ser ut.

–Den ändrar sig från genomskinlig till grå och sedan vit. Det är ett bra tecken på att fölningen närmar sig.

En del förstföderskor kan få en psykos och då gäller det att ha extra kontroll på stoet, så att hon inte går fram till sin fölunge och skriker och slår med frambenen.

–Om de följar ute kan en del ston springa ifrån sin fölunge. Det är väldigt ovanligt men det gäller att hålla sig lugn och ta in fölungen i boxen, då följer även stoet med. Har man dem i en lugn miljö så brukar det fungera väldigt bra.

Gunilla tycker också att man bör kontrollera råmjölken så att den är bra. Det finns speciella mätare för det. Är den inte tillräckligt bra får veterinären ge ersättning.

–Kontrollera också att efterbördens är hel.

Viktigt med utvistelse

När stoet fölat brukar Gunilla halvera fodergivan de två första dagarna så att stoet inte ska producera för mycket mjölk de första dygnet eller få ont i magen.

Redan när fölet är en dag tar hon ut det tillsammans med stoet ungefär en halvtimme två gånger om dagen.

–En del är rädda för att ta ut fölen för tidigt, men jag tycker att de klarar det bra. Det är jätteviktigt att de får vara ute, men naturligtvis ska man rätta sig efter väder och vind. Gå ut en liten promenad om du inte har någon annan möjlighet.

–Tänk på parasiter, släpp inte årsföl

i gamla vinterhagar, skaffa gärna en uppgrusad rasthage med trästaket som du kan hålla ren från träck. Jät-tebra att ha på våren innan man kan släppa ut på nya parasitfria beten. Hör gärna av er om ni har några frågor. Detta ämne kan man prata om i timmar, säger Gunilla.

Vid varje tecken på att något är fel – ring och rådfråga veterinären! 🐾

FOTNOT: Övriga personer som ingår i Resursgruppen är Johan Björnsson (auktionsförberedelser), Håkan Persson (avelsrådgivning), Henrik Hult (Föl- och ammajouren). Om Henrik kan du läsa på annan plats i den här tidningen.

Här når du Gunilla Wilhelmsson:

E-post: stallbac@vestnet.nu
Mobil: 070-676 28 35

Foto: © Camilla Österlöf

PLASMA TILL FÖL

Riskera inte fölets hälsa!

- Se till att plasma alltid finns hemma inför fölsäsongen.
- Dokumenterat innehåll av antikroppar mot rotavirus och influensa.
- Plasma framställd från egen isolerad besättning.

För mer information www.hatunalab.com

HÅTUNALAB AB | Org. nr. 556810-7055 | Reg. F-skatt
Kung Birgers väg 1, Håtunaholm, 197 92 BRO
Mobil 0705-51 73 04, Tel. 08-582 431 20
hatuna@hatunalab.com

Ortsjöns
hästgård

EXCELLENCE
HORSE CONCEPT

Ortsjöns Hästgård är en lösdriftsanläggning där vi tar emot avelsston, unghästar och konvalecenshästar.
Semin utföres på plats på inackorderade ston.

• Stora kuperade ytor • Väl tilltagna halmfyllda ligghallar • Omvårdnad och hantering av hästarna

Kontakta gärna oss: Emil Andersson 070 – 675 11 62 eller Ann Lindfors 076 – 806 69 35